

ŚWIĘTO NARODOWE KONSTYTUCJI 3 MAJA

Jan Matejko Konstytucja 3 maja 1791 roku

Sytuacja w Rzeczypospolitej w II poł. XVIII wieku

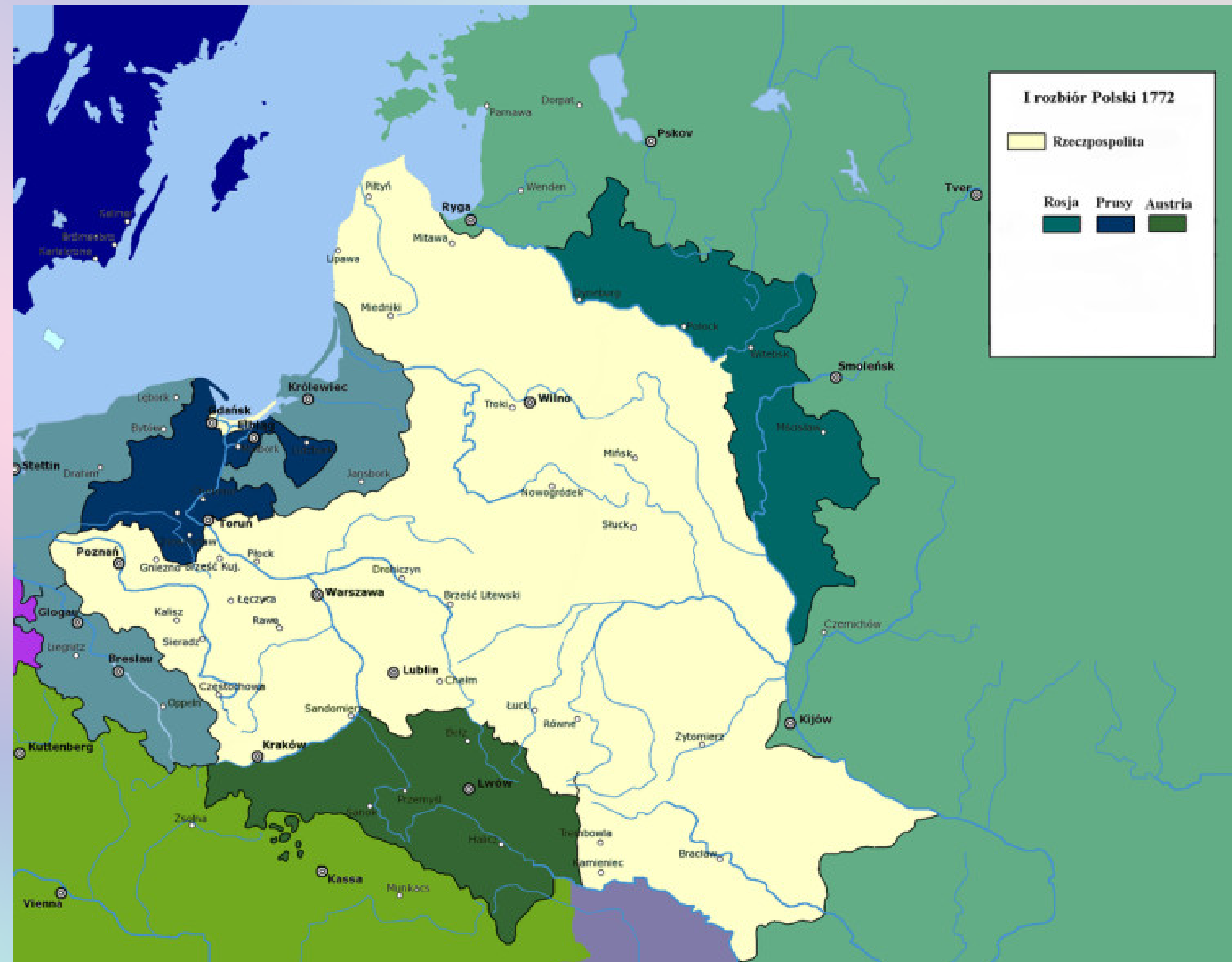
» rosnące zagrożenie ze strony sąsiadów: Rosji, Austrii i Prus, którzy wykorzystywali trudną sytuację Polski, aby wpływać na jej wewnętrzne sprawy zgodnie z własnymi interesami

» słabość władzy królewskiej

» problemy ekonomiczne: przestarzała gospodarka folwarczno – pańszczyźniana, niewydolność podatkowa

» brak poszanowania dla prawa, anarchia i prywata

SKUTEK: w 1772 roku Rosja, Austria i Prusy dokonały I rozbioru Polski zagarniając część jej ziem

Reformy w Rzeczypospolitej 1764-1795

W 1764 roku królem Polski został
Stanisław August Poniatowski – ostatni król elekcyjny

W okresie jego rządów utworzono:

- » Szkołę Rycerską
- » Komisję Edukacji Narodowej
- » Teatr Narodowy
- » Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych

Król wspierał rozwój kultury i sztuki:

- » organizował słynne obiady czwartkowe,
- » sprowadził do Polski wybitnych malarzy
- » rozwinęła się architektura klasycystyczna

Przeprowadzona została reforma finansów.

REFORMY SEJMU WIELKIEGO (CZTEROLETNIEGO) 1788-1792

- » zwiększono liczebność armii do 100 tysięcy
- » obłożono podatkiem szlachtę i duchowieństwo
- » ustanowiono prawo o miastach - mieszczanie mogli otrzymywać tytuły szlacheckie, nabywać majątki ziemskie i obejmować urzędy

Głównym dziełem Sejmu Wielkiego było jednak uchwalenie **Konstytucji 3 maja** w 1791 roku

Kazimierz Wojniakowski, Uchwalenie Konstytucji 3 maja

Twórcy Konstytucji

**Stanisław August
Poniatowski**

ostatni król Polski
(panujący w latach
1764 – 1795)

Ignacy Potocki

herbu Pilawa
polityk, działacz
KEN,
czołowy działacz
obozu reform
w czasie Sejmu
Wielkiego

Hugo Kołłątaj

herbu Kotwica
ksiądz, pisarz, rektor
Akademii Krakowskiej,
działacz KEN
i Towarzystwa do Ksiąg
Elementarnych,
zwolennik reform

**Stanisław
Małachowski**

polityk, marszałek
Sejmu Czteroletniego,
w jego mieszkaniu
redagowano tekst
konstytucji

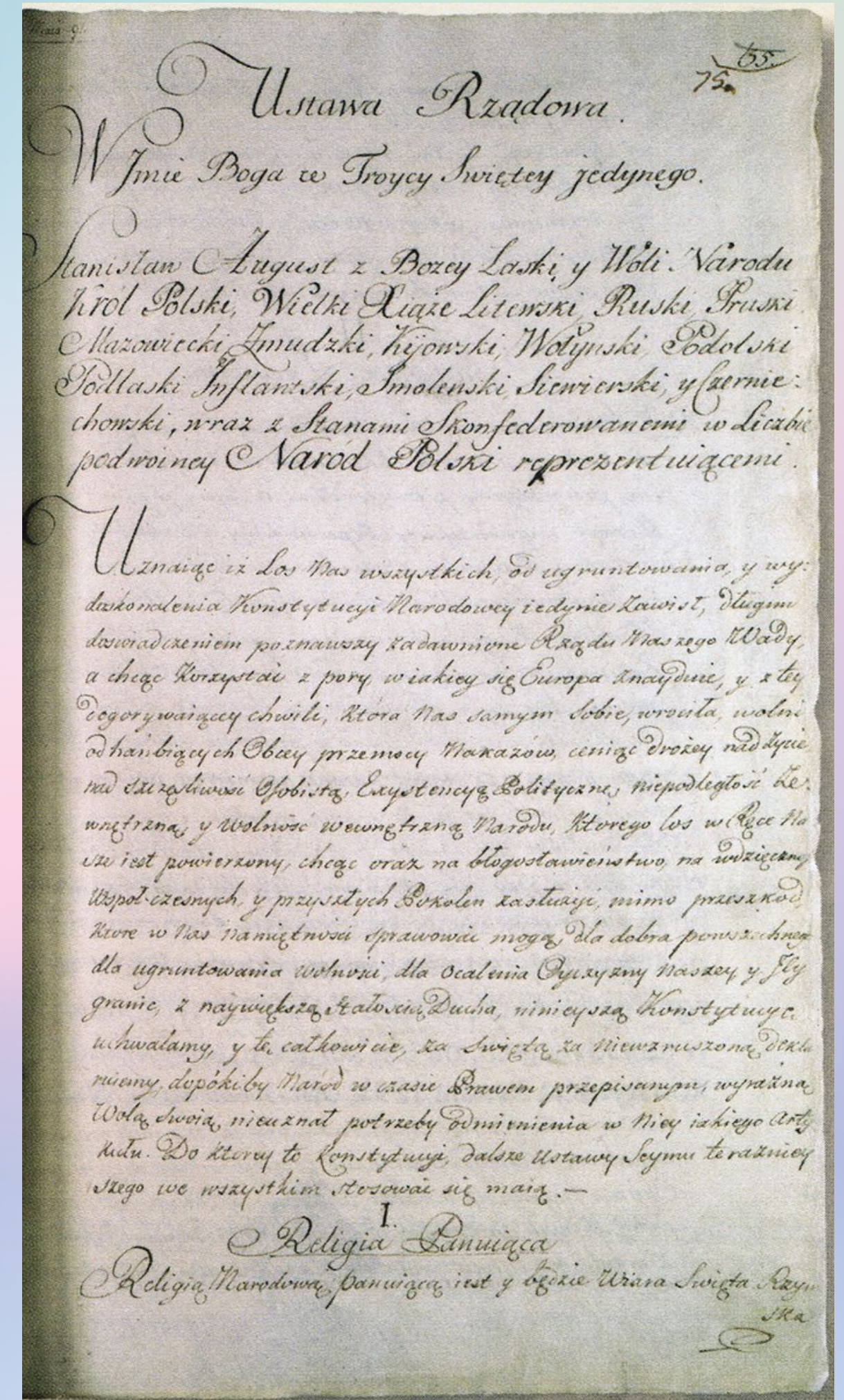

**Stanisław
Staszic**

ksiądz, pisarz,
publicysta,
propagator
i zwolennik reform

Postanowienia Konstytucji 3 maja

- uchwalona ustawa rządowa w 11 artykułach określała kształt i funkcjonowanie państwa
- wprowadzała trójpodział władzy (ustawodawcza, wykonawcza i sądownicza)
- ograniczała immunitety prawne oraz przywileje szlachty
- potwierdzała przywileje mieszczańskie
- znosiła liberum veto
- znosiła wolną elekcję » wprowadzono stałą armię
- katolicyzm został uznany za religię panującą
- gwarantowała tolerancję religijną
- chłopów otoczono opieką prawa i państwa
- regulowała zasady funkcjonowania władz państwowych oraz prawa i obowiązki obywateli

Konstytucja była symbolem wolności, dumy narodowej i patriotyzmu.

Konstytucja została uchwalona w Sali Senatorskiej Zamku Królewskiego w Warszawie.

Powszechnie przyjmuje się, że Konstytucja 3 maja była pierwszą w Europie i drugą na świecie (po konstytucji amerykańskiej z 1787 roku) nowoczesną, spisaną konstytucją.

W dniu ustanowienia Konstytucji 3 maja przestaje istnieć Rzeczypospolita Obojga Narodów, a w jej miejsce zostaje powołana Rzeczypospolita Polska.

Zamek Królewski w Warszawie, Sala Senatorska (2016)

Medal wybity w 1791 z okazji uchwalenia Konstytucji 3 maja

Kopia Konstytucji 3 maja eksponowana w Sali Senatorskiej

Bibliografia:

<http://libr.sejm.gov.pl/ars10/marshal/phtml/mala157.html>

<https://historia.trojmiasto.pl/Polska-wyspa-na-pruskim-morzu-Gdansk-w-okresie-Konstytucji-3-maja-n112484.html>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Konstytucja_3_maja

https://pl.wikiquote.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Staszic

https://wmuzeach.pl/wszystkie-objekty/vS0MQoHUjGmQhaBRnMmB_potocki-ignacy-1750-1809-portret-

Oprac. mgr Małgorzata Katarzyńska (nauczyciel – bibliotekarz)
Biblioteka CKU im. St. Staszica w Koszalinie

